

Σύλλογος

Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας

«σὺν Ἀθηνᾶ»

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ 2016-2017

Σάββατο, 17 Ιουνίου 2017

Κατερίνα Δ. Χατζοπούλου

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΕΝΗΛΙΚΩΝ 2016-2017

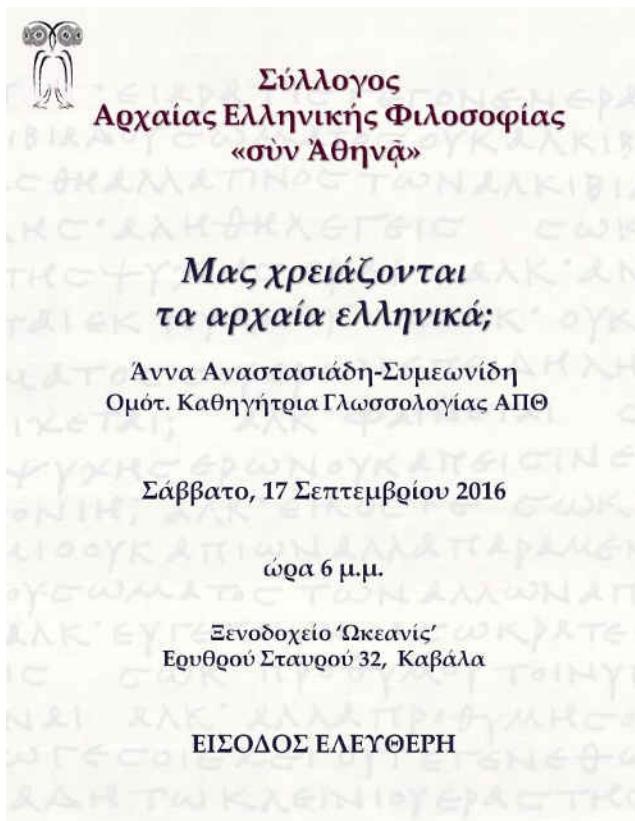
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

17 ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ: *Μας χρειάζονται τα αρχαία ελληνικά;* (Α. Αναστασιάδη-Συμεωνίδη)

24 ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ: X.

Λεμονίδης, Ι. Καιϊάφα (συνδιοργάνωση με την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση)

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: Α. Φλιάτουρας

Σύλλογος Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας «σύν Αθηνᾶ»

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

Σάββατο, 24 Σεπτεμβρίου 2016, 4 μ.μ. – 8 μ.μ.

Εκπαιδευτής: Αστριάκης Φλιάτουρας
Λέκτορας Γλωσσολογίας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Ο στόχος των σεμιναρίων είναι η νηφάλια προσέγγιση των ζητήματος της διδακτικής των μαθήματος των αρχαίων ελληνικών με έμφαση στο γυμνασίου. Βασικός στόχος είναι να καταδειχτεί η αναγκαιότητα επαναπροσδιορισμού των τρόπων διδασκαλίας της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και γραμματείας και παράλληλα να προτεθεί ένας αποτελεσματικότερος τρόπος διδασκαλίας των μαθήματος της αρχαίας ελληνικής γλώσσας από το πρωτότυπο.

Ειδικότερα, θα παρουσιαστούν:

- (α) οι στόχοι και οι άξονες του προγράμματος
- (β) επιλεγμένα διδακτικά σενάρια
- (γ) μεθοδολογικά εργαλεία (κυρίως ηλεκτρονικά), που μπορούν να αξιοποιηθούν στη διδασκαλία
- (δ) νέο υλικό και προτάσεις που υποστηρίζουν τη βασική θέση του σεμιναρίου περί αναπροσαρμογής της μεθοδολογίας με έμφαση στη διατήρηση και/ή την επιβίωση στοιχείων της αρχαίας ελληνικής γλώσσας στη νέα ελληνική.

Συμμετοχή: 10 ευρώ

Ενοδοχείο 'Νεφέλη', Ερυθρού Σταυρού 50, Καβάλα

Πληροφορίες: philosophia.ancilla@gmail.com, 6946-522-288

(δήλωση συμμετοχής)

Το σεμινάριο απευθύνεται (α) σε φιλολόγους και (β) σε οποιονδήποτε έχει επαγγελματικό ή γενικότερο ενδιαφέρον για νεότερους τρόπους διδασκαλίας γλωσσών άλλων από τη μητρική, ιδιαίτερα για την περίπτωση της Αρχαίας Ελληνικής (αττική διάλεκτος).

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

- 1 ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ (Κ. Χατζοπούλου)
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ (Β. Βασιλειάδου)
- 3 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Ἀγ. Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης: ἡ σύνδεση μεταξύ τοῦ ἔλληνος καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Λόγου (Κ. Γεωργιάδης)
- 8 ΠΟΛΙΤΕΙΑ 1° – 3° (Κ. Χατζοπούλου)
- 15 Παιδοψυχολογία και παιδαγωγική (Β. Βασιλειάδου) // ΠΟΛΙΤΕΙΑ 4° (Κ. Χατζοπούλου)
- 22 ΠΟΛΙΤΕΙΑ 5° - 6° (Κ. Χατζοπούλου) // ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ (Β. Βασιλειάδου)
- 29 Θεωρία διαπραγμάτευσης: η μη λεκτική έκφραση της άρνησης (Ν. Καραγιαννίδης)
ΠΟΛΙΤΕΙΑ 7° (Κ. Χατζοπούλου)

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

5 ΠΟΛΙΤΕΙΑ 8^ο (Π. Αραβοσιτά)

12 ΠΟΛΙΤΙΚΑ 5^ο (Κ. Χατζοπούλου) // ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ (Β. Βασιλειάδου)

18-20 2^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ:
τί δεῖ τὸ κύριον εἶναι τῆς πόλεως;
«Ποια πρέπει να είναι η κυρίαρχη εξουσία της πολιτείας;»
(Αριστοτέλης, Πολιτικά 3.1281a 11)
ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ: 20 ΙΟΥΝΙΟΥ 2016

ΚΕΝΤΡΙΚΟΙ ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Αλεξάνδρα Δεληγιώργη Ομ. Καθηγήτρια Φιλοσοφίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Παναγιώτης Ήφαιστος Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων & Στρατηγικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Πειραιώς
Αγγελία Μελά Επ. Καθηγήτρια Πολιτικών Επιστημών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Χαράλαμπος Σπυρίδης Κοσμήτωρ της Διεθνούς Επιστημονικής Εταιρείας της Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας
Θεοφάνης Τάσσης Επ. Καθηγητής Φιλοσοφίας, Freie Universität, Βερολίνο
Σωτηρία Τριαντάρη Αν. Καθηγήτρια Φιλοσοφίας, Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ηλίας Βαβούρας
Δρ. Φιλοσοφίας-Συγγραφέας
Πολυχρόνης Βούλτσος
Επ. Καθηγητής Βιομηχανίας, ΑΠΘ
Κωνσταντίνος Γεωργιάδης
Θεολόγος-Νομικός, Δρ.
Δογματικής Θεολογίας
Ελένη Καραμπατζάκη
Αν. Καθηγήτρια Φιλοσοφίας,
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Σαράντος Καργάκος
Ιστορικός-Συγγραφέας
Αντώνης Κώστας
Δρ. Κοινωνικών Επιστημών
Γιώργος Ν. Οικονόμου
Δρ. Φιλοσοφίας-Συγγραφέας
Μαρία Παπανίκου
Υπ. Δρ. Κοινωνιολογίας,
Πανεπιστήμιο του Greenwich
Γιώργος Παύλος
Αν. Καθηγητής της
Πολυτεχνικής Σχολής, ΔΠΘ
Θανάσης Στογιαννίδης
Επ. Καθηγητής Θεολογίας, ΑΠΘ
Διονύσης Τσιριγώτης
Επ. Καθηγητής Διεθνών
Σχέσεων, Πανεπιστήμιο
Πειραιώς
Ελένη Φώτου Υπ. Δρ.
Δικαιοστικής Ψυχολογίας, ΔΠΘ
Αντώνιος Χατζόπουλος
Θεολόγος, Δρ. Μουσικολογίας

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ματούλα Αναγνώστου
Βάσω Βασιλειάδου
Δημήτρης Ναλμπάντης
Αλέξανδρος Ράδος
Ελένη Χατζάτογλου
Κατερίνα Χατζοπούλου

ΠΑΙΡΟΦΟΡΙΕΣ

philosophia.ancilla@gmail.com
6946-522-288, 6948-210-296
synathena.wordpress.com
synathena.gr/political-philosophy

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ «σύν Άθηνά»
2^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2016, ΚΑΒΑΛΑ

Δ	Θέματα κοινωνικής και πολιτικής ανθρωπολογίας (προεδρία: Κατερίνα Χατζόπουλου)	
H	10.00-10.30	ΚΑΦΕΣ-ΕΓΓΡΑΦΕΣ
M	10.30-10.50	Φύλο, σώμα και πολιτική: η περίπτωση των FEMEN (Μαρία Κάλφα , Κοινωνική Ανθρωπολόγος, MSc, MSc φοιτ. Ψυχοπαιδαγωγικές συνιστώσες της πολυπολιτισμικότητας ΑΠΘ))
O	11.00-11.20	Ο δημόσιος χώρος της πόλης ως πολιτικό και παιδαγωγικό παίγνιο (Παναγιώτης Σωτηρόπουλος , Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου, Ερευνητικό Κέντρο Καινοτομίας στις Τεχνολογίες της Γλησσοφορίας, των Επικοινωνιών και της Γνώσης «Αθηνά»))
T	11.30-11.50	«Αρχόμενος άρχειος» (Πλοντ. Ηθ. 813ε): όψεις της πλουτάρχειας πολιτικής σκέψης μέσα από το μοντέλο του ιδανικού πολιτικού (Παναγιώτης Βαρδάκας , Υπ. Δρ. Κλασικής Φιλολογίας ΑΠΘ))
I		ΣΥΖΗΤΗΣΗ-ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ
K		
H		
B	Ελευθερία και ισότητα (προεδρία: Στέλλα Βλάχου, Μαρία Τέλλια)	
I	12.00-12.20	Θρησκεία και φύλο (Ελένη Φώτου , Υπ. Δρ. Δικαστικής Ψυχολογίας, ΔΠΘ, Αντώνιος Κώστας , Δρ. Κοινωνιολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Σπυρίδων Κουτσούκης , Ιατροδικιαστής)
B		
A	12.20-12.40	Η ερωτική ελευθερίστηγα ως πολιτική πρόκληση (Αννα-Μαρία Μαργαρίτη , Δρ. Γλωσσολογίας ΕΚΠΑ))
I	12.40-13.00	Ελευθερία και ισότητα στη διανομή: η επίδραση της τύχης στους Rams και Duorokin (Φάνης Κουστάλης , LL.M University of Chicago, ΜΠΣ Δημοσίου Δικαίου, ΜΠΣ Φιλοσοφία του Δικαίου)
O		
H	13.20-13.40	Η έννοια της ελευθερίας και της ισότητας στον Αριστοτέλη και τον Κορινήλιο Καστοριάδη (Αναστασία Οικονόμου , Φιλόλογος, Δρ. Φιλοσοφίας ΕΚΠΑ))
I	13.40-14.00	Θεωρίες ισότητας πόρων: Ισότητα και καθολική πρόσβαση (Κωνσταντίνος Αποστόλου , Υπ. Δρ. Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ))
K	14.00-14.20	Αριστοτέλειος Πολιτικός: Η απονοία μεσαίου στρώματος ως αιτία των στάσεων στις πόλεις. Μέτρα επίλυσης των προβλημάτων (Στυλιανή Μπάρτζου , Φιλόλογος-Αρχαιολόγος, Υπ. Δρ. Ιστορίας της Τέχνης ΑΠΘ))
H		
	16.30-17.00	ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΕΙΣ: Σεβ. Μητροπολίτης Φ.Ν.Θ. ι. Προοπόποιος, Δήμαρχος Καβάλας Δήμητρα Τσανάκα, Αντιδήμαρχος Πολιτισμού Κυριακή Πρωσσά
	Διεθνείς σχέσεις και το διακρατικό σύστημα (προεδρία: Κωνσταντίνος Γεωργιάδης)	
I	17.00-17.20	Ζώντας στη διαπολιτισμική Πόλη (Αντώνιος Χατζόπουλος , Αρχων Ιερομνήμων του Οικουμενικού Πατριαρχείου, Δρ. Μουσικολογίας, πρ. Σχολικός Σύμβουλος Θεολόγων Ανατ. Μακεδονίας και Θράκης)
E		
P	17.20-17.40	Στενές επαφές τρίτου τύπου: Η κοντούρα στις Διεθνείς Σχέσεις (Κυριάκος Μικέλης , Λέκτορας Διεθνών Σχέσεων, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας)
A		
M	18.00-18.30	Πολιτική θεωρία του διεθνούς συστήματος versus πολιτική θεολογία (Παναγιώτης Ήφαιστος , Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων & Στρατηγικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Πειραιώς)
H		
	ΣΥΖΗΤΗΣΗ	
T	Ελευθερία και ισότητα (προεδρία: Χαράλαμπος Σπυρίδης)	
P	19.00-19.20	Ο περιορισμός των ανισοτήτων στην υγεία: ένα ξήτημα ανάμεσα στην πολιτική και τη βιοηθική (Πολυχρόνης Βούλτσος , Επ. Καθηγητής Βιοηθικής ΑΠΘ))
O	19.30-20.00	Ελευθερία, εικόνα και τέχνη του βίου: Ξαναδιαβάζοντας τους Flusser και Kittler (Θεοφάνης Τάσης, Επ. Καθηγητής Φιλοσοφίας, Freie Universität, Βερολίνο)
P		
O	20.15-20.30	ΜΟΥΣΙΚΟ ΜΕΡΟΣ – Παιδινή & Μικτή Χορωδία του Δημοτικού Ωδείου Καβάλας, Ο Ύμνος της Αρετής (στίχοι: Αριστοτέλης, μελοποίηση: Θωμάς Βουγιουκλής) & το τραγούδι Ο Σπίνος (μουσική διεύθυνση: Κατερίνα Κοφαχείλη)
A		
H		

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ «σύν Άθηνά»
2^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΣΑΒΒΑΤΟ, 19 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2016, ΚΑΒΑΛΑ

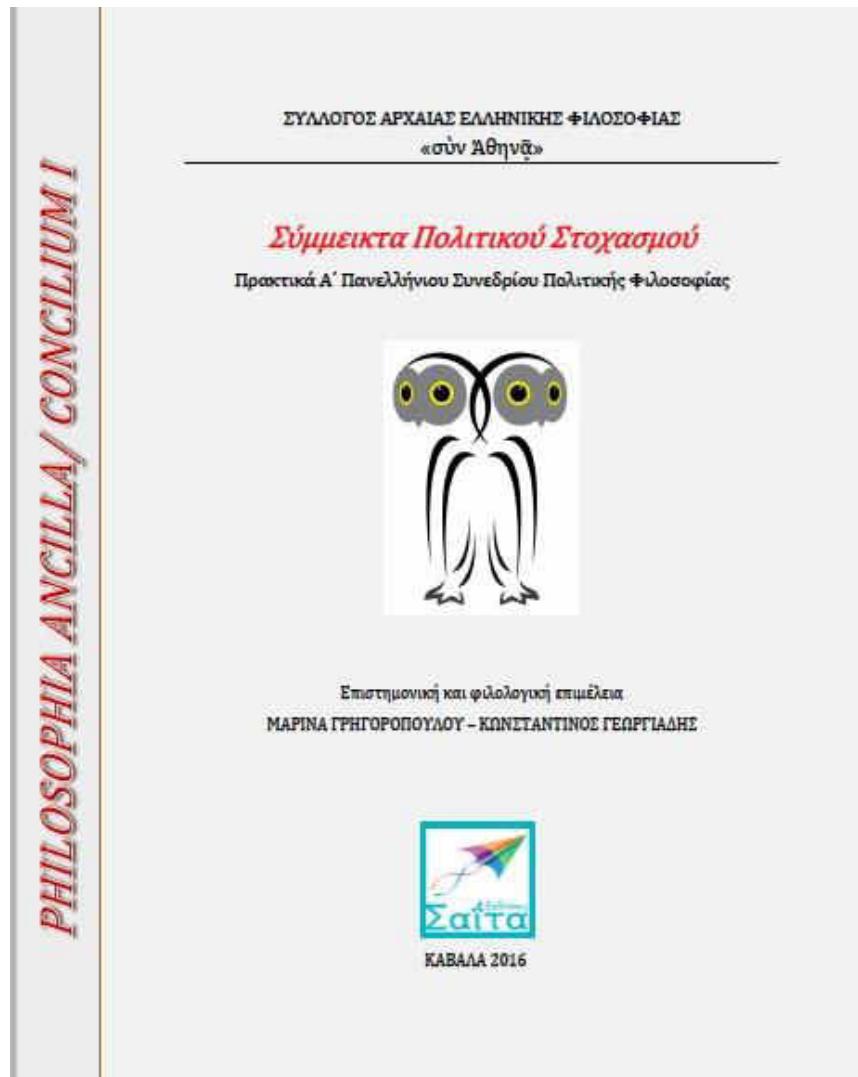
Δ	Κλασική, νεότερη και σύγχρονη πολιτική θεωρία (προεδρία: Βάσω Βασιλειάδου, Ελένη Καραμπατζάκη)	
H	10.00-10.20	Γήρεσθαι, φιλοσοφία, ηβική: Μία οντολογία της απουσίας (Θάνος Γκαραζγκούνης , International School of Paphos)
M	10.20-10.40	Τι είναι Πολιτική Φιλοσοφία; Η περίπτωση του <i>Leo Strauss</i> (Ηλίας Βαβούρας , Δρ. Φιλοσοφίας-Συγγραφέας) ΚΑΦΕΣ - ΣΥΖΗΤΗΣΗ
O		
T	11.00-11.20	Ανάμεσα στην ουτοπία και στον ρεαλισμόπολιτικόμο: Το παράδειγμα του James Harrington (Κωνσταντίνος Γ. Κοτσιαρής , Υπ. Δρ. Φιλοσοφίας, Παν. Ιωαννίνων)
I	11.20-11.40	Πάθη και ανθρώπινη φύση στην πολιτική φιλοσοφία του Σπινθέα (Γιάννης Μαραχαμάτης , Υπ. Δρ. Πολιτικών Επιστημών ΑΠΘ)) ΚΑΦΕΣ - ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ
K		
H	12.00-12.20	Νομουκούρηση μέσω ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο έργο του Χάμπερμας (Νικόλαος Τσίρος , Αν. Καθηγητής Πολιτικής Κοινωνιολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Πάρερδος Νομού Συμβούλιου του Κράτους)
B	12.20-12.40	Αριστοτέλης. Χέγκελ και η σχολή του φυσικού δικαίου (Φίλιππος Παπέτης , Δρ. Φιλοσοφίας, Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο)
I	12.40-13.00	Η Ανατομία των Πολιτευμάτων: από τον Αριστοτέλη στον 21ο Αιώνα (Ανδρέας Δ. Δαβαλάς , Δρ. Πολιτικής Κοινωνιολογίας, Παν. Αιγαίου) ΣΥΖΗΤΗΣΗ
B		
Δ	Πολιτική φιλοσοφία, τέχνη και διδακτική (προεδρία: Σωτηρία Τριαντάρη)	
I	13.20-13.40	Οι Φιλέλληνες της Μικήνας Κρανάκη ως κριτική της ιδεολογίας (Μαρίνα Γεργγοροπούλου , Δρ. Πανεπιστημίου Σορβόνης, Τμήμα Φιλολογίας Παν. Πελοποννήσου)
O		
Θ	13.40-14.00	Θεωρία του σχολείου και πολυπολιτοσμούτητα (Αθανάσιος Στογιαννίδης , Επ. Καθηγητής Σχολικής Παιδαγωγικής και Διδακτικής Μεθοδολογίας του Μαθήματος των Θρησκευτικών, Τμήμα Θεολογίας ΑΠΘ)
H		
K	ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΓΕΥΜΑ – Μουσικό αφιέρωμα στο Κλέφτικο και το Ληστρικό Τραγούδι (στο παραδιανό επιπλέον ΝΕΜΕΣΙΣ)	
H	Οι ποιότητες της δημοκρατίας (προεδρία: Ηλίας Βαβούρας, Μαρίνα Γεργγοροπούλου, Παναγιώτης Ηφαίστος)	
I	16.00-16.20	Το πολιτικό σύστημα του Βελγίου και η συνεισφορά του στην εξέλιξη της δημοκρατίας (Σουζάνα Σεϊτανίδου , Πολιτικός Επιστήμονας)
E	16.20-16.40	Θεωρικά πολιτειακά στοιχεία της αρχαίας αθηναϊκής Δημοκρατίας (Ανάργυρος Δημητριάδης , Φιλόλογος, Διευθυντής ΙΓΕΛ ΔΕΛ ΔΕΛΗΓΙΩΡΓΗ, Καθηγητής Εάνθης)
P	17.00-17.20	Απολίτοι Πολίτες και (μετα)Δημοκρατία (Κωτερίνα Καραγεώργου , Υπ. Δρ. Κοινωνικής Ψυχολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο)
A	17.20-17.40	Σχεδιάζοντας την ηλεκτρονική άμεση δημοκρατία στην Ελλάδα του 21ου αιώνα (Παναγιώτης Κώτσιος , Δρ. Οικονομολογίας, Καθηγητής στο Perrottis College της Αμερικανικής Γεωργιανής Σχολής)
M	ΣΥΖΗΤΗΣΗ	
H	18.00-18.30	O πολιτικός ουμανισμός του Charles Taylor (Αγλαΐα Μελά , Επ. Καθηγήτρια Πολιτικών Επιστημών ΔΠΘ))
T	18.45-19.15	H δημοκρατία , υπό το πρόσμα της αντινομίας ατομισμός και κοινοτισμός: ένα δισεπίπλυτο θεώρημα (Αλεξάνδρα Δεληγιώργη , Καθηγήτρια Φιλοσοφίας ΑΠΘ))
R		
O	19.30-20.00	O φητορικός λόγος ως ποιοτικός παράγοντας ενός δημοκρατικού πολιτεύματος (Σωτηρία Τριαντάρη , Αν. Καθηγήτρια Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Γεώργιος Τζίμας , Επικαθευτικός Β' θμιας. Υπ. Δρ. Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας)
P		
O	Πολιτική φιλοσοφία, τέχνη και διδακτική (προεδρία: Κωνσταντίνος Γεωργιάδης)	
A	20.15-20.45	Πυθαγόρειος αριθμολογική αξιολόγησης των Πολιτευμάτων και των μουσικών διαστημάτων (Χαράλαμπος Σπυρίδης , Καθηγητής Τμήματος Μουσικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Παν. Αθηνών & Κοσμήτωρ της Διεθνούς Επιστημονικής Εταιρείας της Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας)
H	21.00-21.20	Το τοπίο ως πολιτικός προσδιορισμός του τόπου: Νεότερες τοπικές θεωρήσεις και νεωτερικά, αστικά πολιτικά ήθη (Κωνσταντίνος Μωραΐτης , Δρ. Αρχιτέκτων Μηχανικός, Καθηγητής Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Ε.Μ. Πολυτεχνείου)

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ «σύν Άθηνά»
2^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ, 20 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2016, ΚΑΒΑΛΑ

Δ	Αποτίμηση της συμβολής των κομμάτων στο νέο ελληνικό κράτος (προεδρία: Αγλαΐα Μελά, Διονύσιος Τσιριγώτης)	
H	11.00-11.20	Είμαστε συνεχιστές των αρχαίων φιλοσόφων; (Γιάννης Δήμου , Γεωλόγος, Μέση Εκπαίδευση)
M	11.20-11.40	Ο ρόλος των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα κατά τον 19 ^ο αιώνα. Από τα ξενικά κόμματα στο δικομματισμό (Τηλέμαχος Καλομοίρης , Ιστορικός-Νομικός, Δρ. Ιστορίας ΑΠΘ)
O	11.40-12.00	Από την «Αριστοκρατία» στην «Καλλετοκρατία»- Κομματοκρατία. Μια κριτική αποτίμηση της ενδημακής παθογένειας του ελληνικού πολιτικού συστήματος (Διονύσιος Τσιριγώτης , Επ. Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων, Πανεπιστήμιο Πειραιώς)
T		ΣΥΖΗΤΗΣΗ
I		
K		
H	12.10-12.30	Θεομός: η φιλοσοφική διαπαίδαγγηση των κυβερνώντων (Κατερίνα Χατζοπούλου , Δρ. Γλωσσολογίας University of Chicago, Καθηγήτρια New York College)
B	12.30-12.50	H άμεση δημοκρατία και οι εχθροί της (Γιώργος Ν. Οικονόμου , Δρ. Φιλοσοφίας-Συγγραφέας)
I		ΣΥΖΗΤΗΣΗ
B	Πολιτική και ηθική φιλοσοφία (προεδρία: Κωνσταντίνα Κατσαρού)	
A	13.00-13.20	Ο σύγχρονος ρόλος της Εκπαίδευσης (Χαρόλαμπος Μιχαηλίδης , New York College, Σύμβουλος Ακαδημαϊκής & Επαγγελματικής Σταδιοδρομίας)
I	13.20-13.40	Το νόμιμο ταυτίζεται με το ηθικό; (Ελένη Καραμπατάση , Αν. Καθηγήτρια Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων)
O	14.00-14.20	Άρχων και αρχόμενος στην πλατωνική και αριστοτελική φιλοσοφία: οι σχέσεις μεταξύ αρχόντων και αρχόμενων στην πλατωνική ιδανική πολιτεία και οι έννοιες αρετής και ευδαιμονίας στην αριστοτελική δημοκρατική πολιτεία (Ιωάννης Μπαϊτσής , Υπ. Δρ. Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας)
Θ		
H	14.20-14.40	H ποιότητα της δημοκρατίας μέσα στο σύνταγμα (Συμεών Μαυριδης , Δρ. Κοινωνικής-Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης ΔΠΘ, Διηγόρος, Μεταδιδακτοριώς ερευνητής ΔΠΘ)
K		
H		
Πολιτική φιλοσοφία και Θεολογία (προεδρία: Αλεξάνδρα Δεληγιώρη, Αθανάσιος Στοιχιανίδης, Θεολόγης Τάσης)		
I	16.30-17.00	Παρουσίαση εκδόσεων <i>Philosophia ancilla – Πρακτικά 1^{ου} Πανελλήνιου Συνεδρίου Πολιτικής Φιλοσοφίας</i> (Απρίλιος 2014, Καβάλα) (επιμέλεια-παρουσίαση: Κωνσταντίνος Γεωργιάδης & Μαρίνα Γρηγοροπούλου)
E		
P	17.00-17.20	Αρχαιοελληνική πόλις και Χριστιανισμός. Πολιτική φιλοσοφία και θρησκεία στον πρώιμο Hegel (Κοσμάς Ρασπίτσος , Δρ. Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Freiburg im Breisgau, Γερμανία)
A	17.20-17.40	Οι σχέσεις Κράτους – Εκκλησίας στο ελληνικό κράτος (Ελένη Παλιούρα , Αστιούμενη Διηγόρος, Μπ. Φοιτήτρια Νομικής Αθηνών)
		ΣΥΖΗΤΗΣΗ
M	18.00-18.20	Theologia Civilis, ως «πτὸς κύριον εἶναι τῆς πόλεων» (Κωνσταντίνος Γεωργιάδης , Θεολόγος-Νομικός, Δρ. Δογματικής Θεολογίας)
H		
T	18.20-18.40	Ελλήνων και Ρωμαίων Ελεύθερη Δημοκρατική Κοινοπολιτεία: μία σύχρονη πολιτειολογική πρόταση (Γιώργος Παύλος , Αν. Καθηγητής της Πολυτεχνικής Σχολής ΔΠΘ)
R		ΣΥΖΗΤΗΣΗ
O		
Π	19.00-19.20	Πολιτική και τέχνη στο Βυζάντιο: Το παρδόειγμα της Ανάληψης του Μεγάλου Αλεξάνδρου (Νικόλαος Τριβυζαδάκης , Δρ. Βυζαντινής Αρχαιολογίας, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών)
O		
Α	19.20-19.40	Θεολογία και Ανθρωπισμός στην πολιτική σκέψη της Hannah Arendt (Σπύρος Μωκρής , Επ. Καθηγητής Πολιτικής Θεωρίας, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας)
H	20.00-20.30	ΑΓΙΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΗ ΛΗΞΗ: Μνήμη Σορόδια Συλλόγου Φίλων Μουσικής Ν. Καβάλας Ο Ύμνος της Αρετής (στίχοι: Αριστοτέλης, μελοποίηση: Θωμάς Βουγιουδής) και άλλα άσματα (μουσική διεύθυνση: Μαρία Σγουρίδου) Βραβεύσεις χορηγών-απονομή Διαβεβαιώσεων Ελευθέριου Ανθρώπου και Μεγαλοπρεπούς

26 ΠΟΛΙΤΕΙΑ 9^ο (Κ. Χατζοπούλου)

ΕΚΔΟΣΗ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ 2014 (επιμέλεια: Μ.
Γρηγοροπούλου & Κ. Γεωργιάδης) εκδόσεις: Σαΐτα

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

3 Ερμηνεία και διαχείριση του σχολικού εκφροβισμού (Β. Βασιλειάδου) // *ΠΟΛΙΤΙΚΑ 6^ο*
(Κ. Χατζοπούλου)

10 Ο θαυμαστός κόσμος της Χημείας (Δ. Ναλμπάντης & Δ. Παπαδοπούλου)

ΠΟΛΙΤΙΚΑ 7^ο (Κ. Χατζοπούλου)

17 *ΠΟΛΙΤΕΙΑ 10^ο* (Π. Αρχαβοσιτά)

Σύλλογος
Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας
«σὺν Αθηνᾷ»

**Ο θαυμαστός κόσμος
της Χημείας**

Δέσποινα Παπαδοπούλου
Δρ. Χημείας, Εκπαιδευτικός

Δημήτρης Ναλμπάντης
Χημικός Μηχανικός

Σάββατο, 10 Δεκεμβρίου 2016

ώρα 6 μ.μ.

Οίκημα «Πιθαγόρας»
7ης Μεραρχίας 1, Καβάλα 65403
1ος όροφος

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

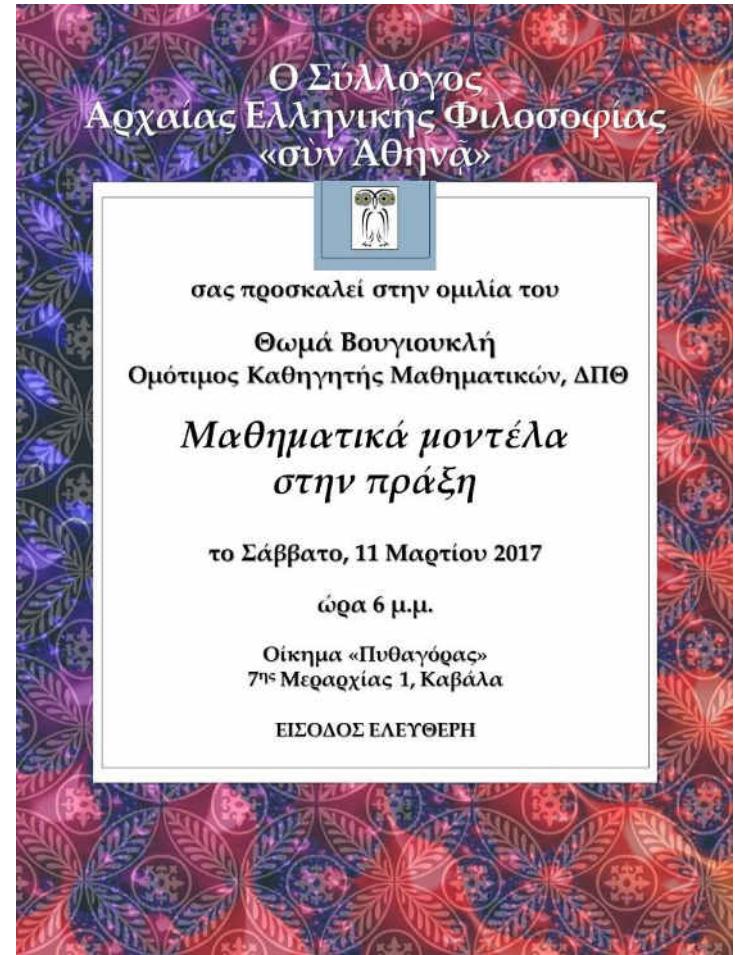
- 14 *ΗΘΙΚΑ NIKOMAXELIA 1^ο - 2^ο* (Σ. Βλάχου) // ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ (Β. Βασιλειάδου)
- 21 *Διπλωματικά προνόμια και ασυλίες από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα* (Γ. Μόνιος)
- 28 *Ελληνική φιλοσοφία και Χριστιανισμός: οι Τρεις Ιεράρχες* (Κ. Γεωργιάδης)

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

- 4 *ΠΟΛΙΤΙΚΑ 8^ο* (Π. Αραβοσιτά)
- 11 *Γλώσσες & γλώσσες αξιών: γλώσσα & θρησκεία ως μορφές άυλης κοινωνικής τεχνολογίας και η σύνδεση με την αρχαία ελληνική φιλοσοφία* (Κ. Χατζοπούλου) // ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ (Β. Βασιλειάδου)
- 18 *ΗΘΙΚΑ NIKOMAXELIA 3^ο - 4^ο* (Κ. Χατζοπούλου)

ΜΑΡΤΙΟΣ

- 4 ΗΘΙΚΑ NIKOMAXELIA 5° - 6° (Σ. Βλάχου)
- 6 Η ταύτιση των αντιθέτων στην κοσμογονία του Ηράκλειτου (Α. Κόντος)
- 11 Μαθηματικά μοντέλα στην πράξη (Θ. Βουγιουκλής) // ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ (Β. Βασιλειάδου)

Οι Φιλόσοφοι

- Αλ Κίντι
- Αλ Ράζι
- Αλ Φαράμπι
- Ιβν Σίνα (Αβικέννας)
  - Αλ Γκαζάλι
- Ιβν Ρούσντ (Αβερρόης)
  - Ιβν Χαλντούν

Αραβικές μικρογραφίες του 13ου αι. με το Σωκράτη και δύο μαθητές του (αριστερά), με τον Αριστοτέλη μετά με κάποιον άραβα μελετητή (κέντρο) και με τον Έλληνα Διοσκούριδη, ιδρυτή της φαρμακολογίας, να δίνει φαρμακευτικό φυτό σε μαθητή του (δεξιά)

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

- 1 ΗΘΙΚΑ NIKOMAXELIA 8^ο (Κ. Χατζοπούλου) // ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ (Β. Βασιλειάδου)
- 8 Η υπακοή στον νόμο ως αρετή στην αρχαία Ελλάδα (Κ. Θεοδωρίδης)

Σωκράτης

Ο ενάρετος και δίκαιος πολίτης υποχρεούται να αγαπάει την πατρίδα του, να σέβεται και υπακούει αυτήν και τους νόμους της και να υφίσταται αδιαμαρτύρητα ό,τι διατάζεται από αυτήν, ακόμη και εάν πρόκειται για άδικη καταδίκη. Και εάν ο πολίτης φρονεί ότι πρόκειται για άδικο νόμο, στον οποίον δεν πρέπει να υπακούσει, έχει μόνον δύο επιλογές, είτε να πείσει την Πολιτεία θεσμικά για το άδικο του νόμου και πού βρίσκεται το δίκαιο, είτε να μετοικήσει σε άλλη Πολιτεία, της οποίας τους νόμους θεωρεί δικαιότερους. Διαφορετικά, υποχρεούται να σέβεται και να υπακούει στην Πολιτεία και τους νόμους της.

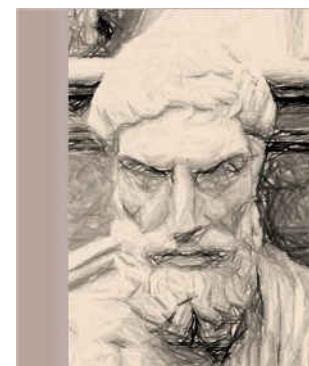
Πλάτωνος, Κρίτων

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ (Β. Βασιλειάδου)

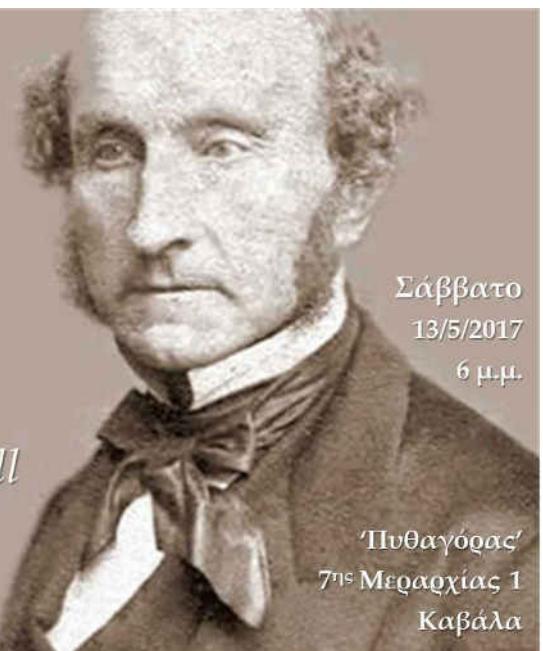
- 29 ΗΘΙΚΑ NIKOMAXELIA 9^ο (Π. Αραβοσιτά)

ΜΑΙΟΣ

- 6 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ *Φιλοσοφικός στοχασμός και αισθητοποιημένος λόγος στην ποίηση του Γιώργου Σεφέρη (Δ. Παπαράλλης)*
- 13 Ο Επίκουρος μέσα από τη ματιά του Τζον Στούαρτ Μιλ (Κ. Γεωργιάδης & Κ. Κατσαρού)

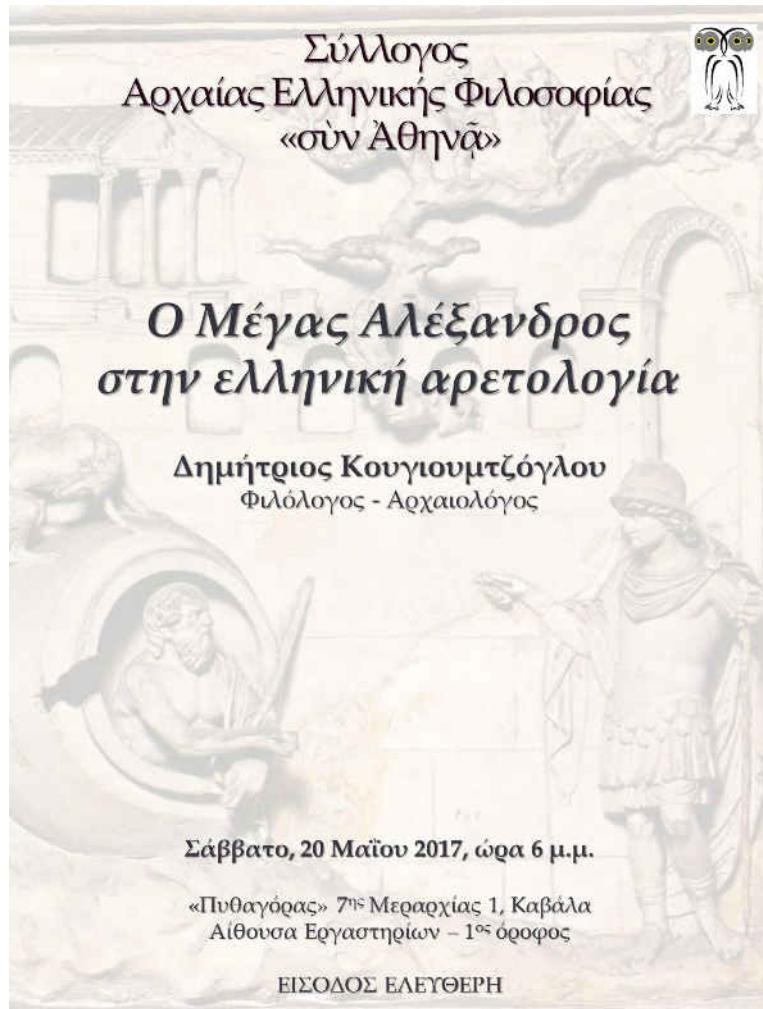
Ο Επίκουρος μέσα από
τη ματιά του John Stuart Mill
Κωνσταντίνα Κατσαρού
Θεολόγος, Υπ. Δρ. Θεολογίας ΑΠΘ
Κωνσταντίνος Γεωργιάδης
Θεολόγος-Νομικός, Δρ. Δογματικής Θεολογίας ΑΠΘ

20 Ο Μέγας Αλέξανδρος στην ελληνική αρετολογία (Δ. Κουγιουμτζόγλου)

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ (Β. Βασιλειάδου)

27 Η έννοια της υπόστασης: *Αρχαιότητα – Νεοπλατωνισμός – Χριστιανισμός* (Π. Αραβοσιτά)

ΙΟΥΝΙΟΣ

10 ΗΘΙΚΑ NIKOMAXELA 10° (Π. Αραβοσιτά)

17 ΛΗΞΗ (Κ. Χατζοπούλου)

ΧΩΡΟΣ: Αίθουσα Εργαστηρίων του οικήματος «Πυθαγόρας», 7ης Μεραρχίας 1, Καβάλα, με εξαίρεση τις ομιλίες για ευρύτερο κοινό στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Καβάλας, την εναρκτήρια ομιλία της 17^{ης} Σεπτεμβρίου, η οποία θα πραγματοποιηθεί στο ξενοδοχείο ‘Ωκεανίς’ και τα σεμινάρια διδακτικής της 24^{ης} Σεπτεμβρίου, που θα πραγματοποιηθούν στο ξενοδοχείο Νεφέλη’.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΠΑΙΔΙΩΝ 2016-2017 (Καβάλα - Θεσσαλονίκη)

Ομάδα: Ματούλα Αναγνώστου, Στέλλα Βλάχου, Μαρία Τέλλια, Ειρήνη Τσαμκιούνη, Μαρία Χατζηαποστόλου, Κατερίνα Χατζοπούλου

Σύλλογος Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας «σύν Αθηνᾶ»
**ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΓΙΑ
ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΦΗΒΟΥΣ**

Οι συναντήσεις των παιδιών και των εφήβων έχουν ψυχαγωγικό χαρακτήρα και αποβλέπουν στη γνωριμία και ερμηνεία των διδαγμάτων των στοχαστών της αρχαϊκής Ελλάδας, όσον αφορά τη φιλία, τον ανθρωπισμό, τη δικαιοσύνη, αλλά και το ερευνητικό πνεύμα και την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης. Στοχεύουν στην ενίσχυση μιας αισιόδοξης και δυναμικής στάσης ζωής.

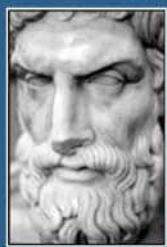
ΣΤ' Δημοτικού και Α' Τυμνασίου, Σάββατο 4-5 μ.μ.
(εισηγήτρια: Στέλλα Βλάχου)

Β' και Γ' Γυμνασίου, Σάββατο 5-6 μ.μ.
(εισηγήτρια: Ματούλα Αναγνώστου)

Συμμετοχή δωρεάν

philosophia.ancilla@gmail.com, 6946-522-288, 6948-349-407

Αίθουσα Εργαστηρίων, «Πιθαγόρας», 7ης Μεραρχίας 1, Καβάλα

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ
4^{ος}-3^{ος} αι. π.Χ.

Μήτε νέος τις ὡν μελλέτω φιλοσοφεῖν, μήτε γέρων ὑπάρχων κοπιάτω φιλοσοφῶν.
οὔτε γάρ ἀωρος οὐδεὶς ἔστιν οὔτε πάρωρος πρὸς τὸ κατὰ φυχὴν ὄγανον.

«Ούτε ὅταν είναι νέος κανεὶς να αργοποεῖ στο να φιλοσοφήσει, ούτε ὅταν προχωρήσει στην ηλικία να κουράζεται να φιλοσοφεῖ. Ποτέ δὲν είναι νωρίς ή αργά για να επιδιώξει κανεὶς τὴν υγεία τῆς ψυχῆς.»

(πηγή: Διογένης Λαέτιος 10.121-122)

Σύλλογος Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας «σύν Αθηνᾶ»
**ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ
ΤΜΗΜΑ ΕΦΗΒΩΝ**

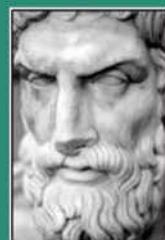
Οι συναντήσεις των παιδιών και των εφήβων έχουν ψυχαγωγικό χαρακτήρα και αποβλέπουν στη γνωριμία και ερμηνεία των διδαγμάτων των στοχαστών της αρχαϊκής Ελλάδας, όσον αφορά τη φιλία, τον ανθρωπισμό, τη δικαιοσύνη, αλλά και το ερευνητικό πνεύμα και την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης. Στοχεύουν στην ενίσχυση μιας αισιόδοξης και δυναμικής στάσης ζωής.

Α' – Γ' Γυμνασίου, Σάββατο 4.30-5.30 μ.μ.
(εισηγήτρια: Μαρία Χατζηαποστόλου)

Συμμετοχή δωρεάν

philosophia.ancilla@gmail.com, 6946-522-288, 6942-229-935

Σεμινάρια Κήπος, Ορφανίδου 6, Θεσσαλονίκη

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ
4^{ος}-3^{ος} αι. π.Χ.

Μήτε νέος τις ὡν μελλέτω φιλοσοφεῖν, μήτε γέρων ὑπάρχων κοπιάτω φιλοσοφῶν.
οὔτε γάρ ἀωρος οὐδεὶς ἔστιν οὔτε πάρωρος πρὸς τὸ κατὰ φυχὴν ὄγανον.

«Ούτε ὅταν είναι νέος κανεὶς να αργοποεῖ στο να φιλοσοφήσει, ούτε ὅταν προχωρήσει στην ηλικία να κουράζεται να φιλοσοφεῖ. Ποτέ δὲν είναι νωρίς ή αργά για να επιδιώξει κανεὶς τὴν υγεία τῆς ψυχῆς.»

(πηγή: Διογένης Λαέτιος 10.121-122)

ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΙΔΙΩΝ (υπό έκδοση)

1. Για τη δικαιοσύνη
2. Μέτρο - ολιγάρκεια - πληρότητα
3. Το ενμετάβλητο της τύχης & η σταθερότητα του φιλοσόφου
4. Αίτιο-αιτιατό & το άκυρο επιχείρημα των ενός αιτίου
5. Λόγος & σιγή
6. Η διαχείριση της επιθυμίας στον Στωικούς & στον Επίκουρο
7. Σύμβολα & σύμβολα αξιών
8. Η πρόοδος & η πρόοδος των άλλων
9. Ο μύθος του Πρωταγόρα & το διδακτό της αρετής
10. Ο Σωκράτης
11. Ο Σωκράτης, ο Αριστοφάνης & ο Αριστοτέλης

12. Τα ἐφ' ἡμῖν, τα οὐκ ἐφ' ἡμῖν & η δύναμη της προαίρεσης: από τον
Αριστοτέλη στον Επίκτητο
13. Αριστοτέλης, Ηθικά Νικομάχεια, βιβλίο 6^ο (αποσπάσματα) - Η
προαίρεση & τα μέρη της ψυχής
14. Οι άνθρωποι στα κοινωνικά σύνολα, άντρες, γυναικες, μικροί,
μεγάλοι, η αρετή, η φιλομάθεια & η χαρά
15. Αριστοτέλης, Ηθικά Νικομάχεια - βιβλίο 8^ο (Για τη φιλία)
16. Στωικοί φιλόσοφοι: φύση & ειμαρμένη
17. Αίτιο & αιτιατό, φρόνηση & ειμαρμένη
18. Ασκήσεις ανακεφαλαίωσης
19. Χάρτες των φιλοσόφων
20. Συγκεντρωτική βάση θεμάτων (υπό διαμόρφωση)

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΕ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥΣ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΠΑΙΔΙΩΝ

Αντισθένης (§ 8, 9)

Αριστοτέλης (§ 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 17)

Δημόκριτος (§ 3)

Διογένης ο Κυνικός (§ 3)

Επίκουρος (§ 1, 2, 6, 14, 17)

Επικούρειοι (§ 6)

Επίκτητος (§ 5, 12, 16)

Ζήνων ο Κιτιεύς (§ 3, 5, 12, 16)

Κικέρων (§ 10, 16)

Κυνικοί (§ 3, 16)

Παρμενίδης (§ 16)

Πιττακός (§ 2)

Πρωταγόρας (§ 9)

Πυθαγόρειοι (§ 5)

Πύρρων (§ 17)

Σκεπτικοί (§ 17)

Στωικοί (§ 6, 12, 16)

Σωκράτης/Πλάτων (§ 1, 5, 9, 10, 14, 17)

Χρύσιππος (§ 12, 16, 17)

ΠΗΓΕΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ (Ηλεκτρονική πηγή:
perseus.tufts.edu)

Αριστοτέλης, *Ηθικά Νικομάχεια*

Αριστοτέλης, *Μετά τα Φυσικά*

Αριστοτέλης, *Περὶ ερμηνείας*

Αριστοτέλης, *Ποιητική*

Αριστοτέλης, *Πολιτικά*

Δημόκριτος, *Testimonia*

Διογένης Λαέρτιος, *Βίοι φιλοσόφων*

Επίκουρος, *Επικούρου προσφώνησις*

Επίκουρος, *Κύριαι δόξαι*

Επίκτητος, Διατριβαί

Επίκτητος, Εγχειρίδιον

Ευσέβιος Καισαρείας, Εναγγελική προπαρασκευή

Ισοκράτης, Βούσιρις

Ιωάννης Στοβαίος, Ανθολόγιο

Κικέρων, *Academica*

Κικέρων, *De natura deorum*

Παρμενίδης, *Testimonia*

Πλάτων, *Απολογία*

Πλάτων, *Κρίτων*

Πλάτων, *Πολιτεία*

Πλάτων, *Πρωταγόρας*

Πλάτων, *Φαίδων*

Πλούταρχος, *De Stoicorum repugnantiis*

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Αριστοτέλης. *Ηθικά Νικομάχεια*, βιβλία Α'-Δ'. Εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια: Δημήτριος Λυπουρόλης. Θεσσαλονίκη: Ζήτρος. 2006.

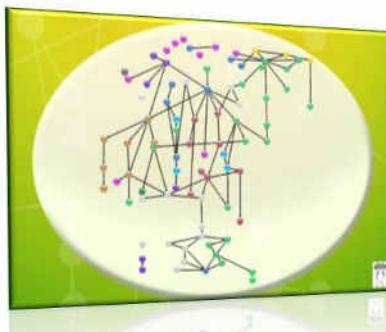
Αριστοτέλης. *Ηθικά Νικομάχεια*, βιβλία Ε'-Κ'. Εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια: Δημήτριος Λυπουρόλης. Θεσσαλονίκη: Ζήτρος. 2006.

Πλάτων. *Πολιτεία*. Εισαγωγικό σημείωμα, μετάφραση, ερμ. σημειώματα: Νικόλαος Μ. Σκουτερόπουλος. Αθήνα: Πόλις. 2002.

2^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑΣ

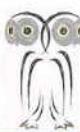
**Σύλλογος Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας
«σὺν Άθηνā»**

13-15 Οκτωβρίου 2017, Καβάλα

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Ο εκδημοκρατισμός της γνώσης:
Γνωστικά τείχη, εκλαϊκευση
προκλήσεις & διαχείριση

Αίθουσα I. Μητροπόλεως &
Δημοτική Βιβλιοθήκη Καβάλας

ΚΕΝΤΡΙΚΟΙ ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Ζωή Γαβριηλίδου, Καθηγήτρια
Γλωσσολογίας, Τμήμα Ελληνικής
Φιλολογίας, Δημοκρίτειο

Πανεπιστήμιο Θράκης

Μαρία Ζαφρανά, Ομότιμη

Καθηγήτρια Ψυχολογίας,
Παιδαγωγική Σχολή, Αριστοτέλειο
Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Χαράλαμπος Λεμονίδης,

Καθηγητής Διδακτικής των
Μαθηματικών, Πανεπιστήμιο
Δυτικής Μακεδονίας

ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ ΜΕΧΡΙ

30 Ιουνίου 2017

philosophia.ancilla@gmail.com

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Αναστασιάδη-Συμεωνίδη, Άννα, Ομ. Καθηγήτρια Γλωσσολογίας, ΑΠΘ

Βαβούρας, Ηλίας, Δρ. Φιλοσοφίας-Συγγραφέας

Βασιλειάδου, Βασιλική, Μαθηματικός, Μπτ. Παιδαγωγικής

Βουγιουκλής, Θωμάς, Ομ. Καθηγητής Μαθηματικών, ΔΠΘ

Καϊάφα, Ιωάννα, Υπ. Δρ. Διδακτικής των Μαθηματικών, Πανεπιστήμιο Δ. Μακεδονίας

Καμπάκη-Βουγιουκλή, Πηνελόπη, Καθηγήτρια Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας, ΔΠΘ

Καραμπατζάκη, Ελένη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Κατσαρού, Κωνσταντίνα, Θεολόγος, Υπ. Δρ. Θεολογίας, ΑΠΘ

Μακρής, Σπύρος, Επ. Καθηγητής Πολιτικής Θεωρίας, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Οικονόμου, Γιώργος Ν., Δρ. Φιλοσοφίας-Συγγραφέας

Παπακωνσταντίνου, Μελίνα, Δρ. Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας, ΑΠΘ

Παπανίκου, Μαρία, Δρ. Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο του Greenwich, Λονδίνο

Παύλος, Γιώργος, Αναπληρωτής Καθηγητής της Πολυτεχνικής Σχολής, ΔΠΘ

Ρούμπος, Γιώργος, Δρ. Φυσικής Πανεπιστημίου Stanford, Μηχανικός Λογισμικού της Google

Σακονίδης, Χαράλαμπος, Καθηγητής Διδακτικής των Μαθηματικών, ΔΠΘ

Σάλτας, Βασίλειος, Καθηγητής Διδακτικής των Μαθηματικών, ΤΕΙ ΑΜΘ, ΤΕΙ ΚΜ

Σάτσιου, Άννα, Ηλεκτρολόγος-Μηχανικός, Δρ. Μηχανικών Η/Υ και Μηχανικών Δικτύων

Σταύρου-Σηφάκη, Μελίτα, Καθηγήτρια Γλωσσολογίας, ΑΠΘ

Στογιαννίδης, Θανάσης, Επίκουρος Καθηγητής Παιδαγωγικής, Τμήμα Θεολογίας, ΑΠΘ

Σωτηρόπουλος, Παναγιώτης, Μαθηματικός, Δρ. Επιστημολογίας, Ινστιτούτο Επεξεργασίας Λόγου

Φλιάτουρας, Ασημάκης, Λέκτορας Ιστορικής Γλωσσολογίας, ΔΠΘ

Χατζοπούλου, Κατερίνα, Δρ. Γλωσσολογίας, Μτδρ Ερευνήτρια ΑΠΘ

2ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Ο εκδημοκρατισμός της γνώσης: Γνωστικά τείχη, εκλαϊκευση

13-15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2017, ΚΑΒΑΛΑ

Ο Σύλλογος Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας «σύν Άθηνᾶ» διοργανώνει το 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημολογίας στις 13-15 Οκτωβρίου 2017 στην πόλη της Καβάλας, με γενικό θέμα **ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ: Ο εκδημοκρατισμός της γνώσης, γνωστικά τείχη, εκλαϊκευση, προκλήσεις & διαχείριση**. Η πρωτόγνωρη εξέλιξη όλων των επιστημονικών περιοχών και η ταχύτητα της έρευνας σε όλους τους τομείς, καθώς και η εξίσου πρωτόγνωρη για τα ιστορικά δεδομένα καθολική σχεδόν προσβασιμότητα σε εύρος αξιόπιστης και μη πληροφορίας μέσω της τεχνολογικής προόδου είναι μια πραγματικότητα που παρουσιάζει ευκαιρίες και προκλήσεις. Σε συνέχεια του 1^{ου} Πανελλήνιου Συνεδρίου Επιστημολογίας, τον Μάιο του 2015, με θέμα *Αναζητώντας τη χαμένη ενότητα της γνώσης*, όπου εξετάστηκε το φαινόμενο και προοπτικές διαχείρισης του κατακερματισμού των γνωστικών περιοχών και του ερευνητικού απομονωτισμού, το παρόν συνέδριο εξετάζει περαιτέρω κατευθύνσεις για βέλτιστη διαχείριση της παρούσας κατάστασης, με προσανατολισμό προς τη διδακτική των επιστημών, με νεότερες και παλαιότερες μεθόδους αποτελεσματικής, μη βίαιης επιστημονικής ενημέρωσης, καλλιέργειας εσωτερικού κινήτρου και ερευνητικής εγρήγορσης σε όλες τις βαθμίδες και τα είδη της εκπαίδευσης, προς αντιμετώπιση της κοινωνικά ανεπιθύμητης προοπτικής διευρυμένης γνωσιακής πόλωσης στην εγχώρια γλωσσική κοινότητα. Στο πλαίσιο αυτό, προσκαλούνται εισηγήσεις που να αφορούν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα θεματικά πεδία:

ΘΕΜΑΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ

- Η έννοια και το διδακτό της αρετής στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία
- Επιστημολογία, διδακτική και διαλεκτική
- Διδακτική των θετικών επιστημών
- Διδακτική των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών
- Διδακτική των φυσικών γλωσσών
- Θεωρία του σχολείου, σκοποί της διδασκαλίας, προγράμματα σπουδών και αξιολόγηση
- Ο σύγχρονος ρόλος του εκπαιδευτικού
- Διδακτική και μαθησιακές δυσκολίες
- Ο ρόλος του αρχαιοελληνικού σκεπτικισμού στην ερευνητική εγρήγορση και τη φιλομάθεια
- Νευροεπιστήμες και εκπαίδευση: οι βιολογικές βάσεις της μάθησης
- Νέες τεχνολογίες, σοβαρά παιχνίδια (*serious games*) και διαδίκτυο
- Μέθοδοι συνεργατικής μάθησης (*collaborative learning*)
- Προκλήσεις και διαχείριση στην κινητικότητα της γνώσης εντός και μεταξύ των επιστημονικών περιοχών
- Διδακτική της πολιτικής τέχνης, η πολιτική ως πρώτη των επιστημών στον αρχαιοελληνικό στοχασμό

ΔΥΣΚΟΛΑ ΟΧΙ ΟΜΩΣ ΑΔΥΝΑΤΑ

*νῦν δή, ως ἔοικεν, συμβαίνει ἡμῖν περὶ τῆς νομοθεσίας ἄριστα
μὲν εἶναι ἀ λέγομεν, εἰ γένοιτο, χαλεπὰ δὲ
γενέσθαι, οὐ μέντοι ἀδύνατά γε. (6.502c)*

«Κι έτσι τώρα καθώς φαίνεται όσα λέμε σχετικά με τους νόμους
που πάμε να καθιερώσουμε είναι εφόσον βεβαίως
πραγματοποιηθούν, τα καλύτερα, αλλά παρουσιάζουν
δυσκολίες στην υλοποίησή τους. Δεν είναι όμως αδύνατα.»

ΤΟ ΑΝΩΤΑΤΟ ΜΑΘΗΜΑ: Η ΙΔΕΑ ΤΟΥ ΑΓΑΘΟΥ

*ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἴδεα μέγιστον μάθημα [...] ἡ δὴ καὶ δίκαια
καὶ τἄλλα προσχρησάμενα χρήσιμα καὶ ὠφέλιμα γίγνεται.*
(6.505a)

«Ανώτατο μάθημα είναι η ιδέα του αγαθού [...] με τη δική της
επενέργεια η δικαιοσύνη και τα παρόμοια αποβαίνουν χρήσιμα
και ωφέλιμα.»

ΧΩΡΙΣ ΤΗΝ ΙΔΕΑ ΤΟΥ ΑΓΑΘΟΥ ΤΙΠΟΤΕ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΞΙΑ

*αὐτὴν οὐχ ἱκανῶς ἵσμεν: εἰ δὲ μὴ ἵσμεν, ἀνεν δὲ ταύτης εἰ ὅτι
μάλιστα τἀλλα ἐπισταίμεθα, οἷσθ' ὅτι οὐδὲν ἡμῖν ὄφελος,
ὡσπερ οὐδ' εἰ κεκτήμεθά τι ἀνεν τοῦ ἀγαθοῦ. ἢ οἵει τι πλέον
εἶναι πᾶσαν κτῆσιν ἐκτῆσθαι, μὴ μέντοι ἀγαθήν; ἢ πάντα
τἀλλα φρονεῖν ἀνεν τοῦ ἀγαθοῦ, καλὸν δὲ καὶ ἀγαθὸν μηδὲν
φρονεῖν; «Γι αυτήν την ιδέα του αγαθού δεν έχουμε σαφή
γνώση. Αν δεν έχουμε όμως μια τέτοια γνώση, δεν θα μας
ωφελούσε σε τίποτε, ακόμη και αν γνωρίζαμε όλα τα άλλα στην
εντέλεια, ακριβώς όπως δεν θα μας ωφελούσε σε τίποτε, αν
είχαμε κάτι στην κατοχή μας χωρίς το αγαθό. Ή νομίζεις ότι
υπάρχει κανένα όφελος με το να έχει κανείς στην κατοχή του
όλα τα πράγματα, εκτός από τα καλά; Ή με το να κατανοεί τα
πάντα εκτός από το αγαθό; Και να αδυνατεί τελείως να
κατανοήσει το όμορφό/καλό και το αγαθό; (6.505a-b)*

ΤΟ ΑΓΑΘΟΝ

ΚΛΕΑΝΘΗΣ

(2^{ος} επικεφαλής της αρχαίας Στοάς) 4^{ος}-3^{ος} αι. π. Χ.

Τάγαθὸν ἔρωτᾶς μ' οἶον ἔστ'; ἄκουε
δῆ· τεταγμένον, δίκαιον, ὄσιον,
εὐσεβές, κρατοῦν ἔαντοῦ, χρήσιμον,
καλόν, δέον, αὐστηρόν,
αὐθέκαστον, αἰεὶ συμφέρον,
ἄφοβον, ἄλυπον, λυσιτελές,
ἀνώδυνον, ὡφέλιμον, εὐάρεστον,
ἀσφαλές, φίλον, ἔντιμον,
<εὐχάριστον>, ὁμολογούμενον,
εὐκλεές, ἄτυφον, ἐπιμελές, πρᾶον,
σφοδρόν, χρονιζόμενον, ἀμεμπτον,
αἰεὶ διαμένον.

(Stoicorum veterum fragmenta I, 557)

Με ρωτάς τι είναι το αγαθό; Άκου
λοιπόν. Το καθορισμένο, το δίκαιο, το
όσιο, το ευσεβές, αντό που έχει
αντοσυγκράτηση, το χρήσιμο, το καλό,
το πρέπον, το αυστηρό, το ξεκάθαρο,
το πάντα συμφέρον, το ἀφοβο, το
ἄλυπο, το χρήσιμο, το ανώδυνο, το
ωφέλιμο, το ευάρεστο, το ασφαλές, το
αγαπητό, το ἔντιμο, το ευχάριστο, αντό
στο οποίο υπάρχει συμφωνία, που έχει
καλή φήμη, που δεν είναι αλαζονικό, το
επιμελές, το πράο, το ισχυρό, αντό που
έχει διάρκεια, που είναι ἀμεμπτο και
που παραμένει για πάντα.

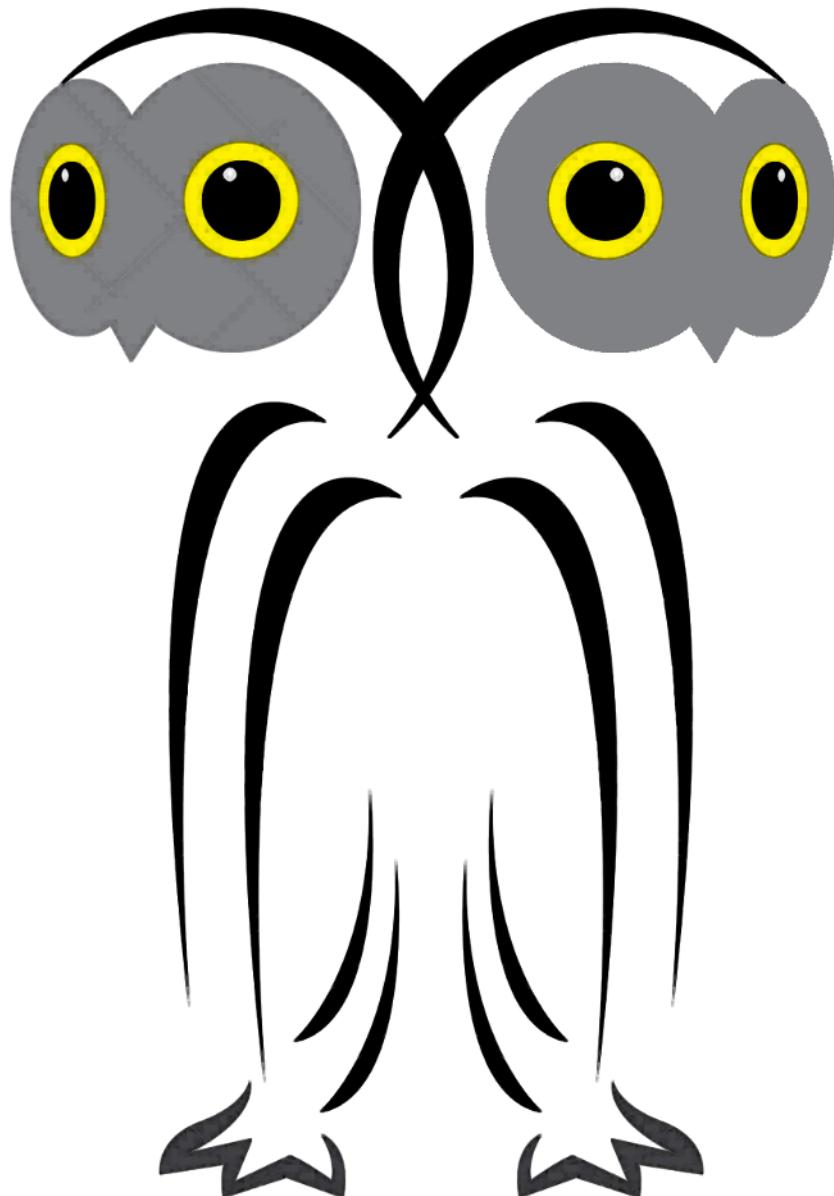

ΣΥΝΟΠΤΙΚΑ

- Είδαμε και φέτος με την Ομάδα Μελέτης Πλατωνικών & Αριστοτελικών Συγγραμμάτων την Πολιτεία του Πλάτωνα και τα *Ηθικά Νικομάχεια* και τα *Πολιτικά* του Αριστοτέλη (η επιλογή αφορά την αντιπροσωπευτικότητά των έργων, σε βάθος χρόνου επιθυμία είναι να δούμε συστηματικά όλα τα πλατωνικά και αριστοτελικά συγγράμματα και όλα τα σωζόμενα φιλοσοφικά κείμενα των ορευμάτων της ελληνιστικής φιλοσοφίας (Στωικοί, Επικούρειοι, Σκεπτικοί) από άμεσες ή έμμεσες πηγές.
- Πραγματοποιήθηκαν και φέτος 15ήμερες παρουσιάσεις Μαθηματικά για όλους με ειδικότερα πεδία: *Πιθανότητες*, *Μαθηματικά στη φύση*, *Ερμηνεία των αριθμών*, *Συστήματα αρίθμησης*
- Έγιναν παρουσιάσεις σε ποικιλία θεμάτων και γενικότερων θεματικών και οι εβδομαδιαίες συναντήσεις των παιδιών.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΜΕ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ & ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Έμβλημα του συλλόγου θυμίζουμε είναι η **δικέφαλη κουκουβάγια**, βάσει του καταστατικού (άρθρο 16). Βλέπει μπροστά και πίσω. Συμβολίζει τη συνετή ενατένιση του μέλλοντος και του παρελθόντος από την κουκουβάγια που βρίσκεται πάντα στο παρόν. Το έμβλημα φιλοτέχνισε για τον σύλλογο η φιλόλογος Παρασκευή Αραβοσιτά το 2014.

ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ: *Platonis Opera*, ed. John Burnet. Oxford University Press. 1903, στο: www.perseus.tufts.edu.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ (βασισμένη): *Πλάτων Πολιτεία*. Εισαγωγικό σημείωμα, μετάφραση, ερμ. σημειώματα: Ν. Μ. Σκουτερόπουλος. Αθήνα: Πόλις. 2002.